

ských kůrů? A kdyby přece, kdyby mě jeden a zprudka přitiskl k srdci: zašel bych jeho silnějším bytím. Vždyť krása je pouhý počátek hrůzy, kterou snad ještě snesem, v obdivu nad tím, jak blahovonně nás odmítá zničit. A každý anděl je hrozný.“ Hudební personifikací postavy anděla, podle skladatele osobního anima, se staly orchestrální skladby Andělé a navštívení, Anděl soumraku a Hřiště pro anděla. Zatímco animus (obraz muže v ženině nevědomí) má rysy bezcitnosti a moci, anima (obraz ženy v mužově nevědomí) má rysy neklidu a tvořivé síly. Chce-li anima život, chce dobro i zlo, může se vyjevit jako bída života i jako anděl světla osvětlující nejvyšší smysl. Skladatel později korigoval svůj komentář k Symfonii č. 7, když místo anima akcentoval „archetyp stínu“, tedy nepřijatou či potlačenou stránku člověka symbolizovanou obvykle dvojníkem stejného pohlaví. Konec druhé věty přinese skladatelovu „disturbance technique“, techniku rušení, kde na jedné straně stojí hrdina-sólista-člověk, na straně druhé protivník-žestě-andělé. Nevyřešený konflikt ústí do lyrického jádra symfonie, pomalé věty s podtitulem Jako sen. V závěru se zdá, jakoby Rautavaara zpíval hymnus na svobodný způsob bytí, jehož podmínkou je integrace stínu. Na rozdíl od Mahlera, podle něhož měla symfonie obsáhnout celý svět, finský skladatel řekl, že mu stačí, když obsáhne celého jeho samého.

Andreas Sebastian Weiser, absolvent Vysoké školy umění v Berlíně, se stal v roce 1985 finalistou prvního ročníku Mezinárodní dirigentské soutěže A. Toscaniniho v Itálii. Na základě stipendia Německé akademické výměnné služby studoval také u Václava Neumanna při České filharmonii (1987/88). O rok později se stal druhým dirigentem Symfonického orchestru Československého rozhlasu. V roce 1990 si jej Jenští filharmonici zvolili svým šéfdirigentem. Pravidelně spolupracoval s M. Rostropovičem a L. Maa-zelem. Ve Filharmonii Hradec Králové působil od roku 2006, v letech 2012–18 jako šéfdirigent. Od roku 2016 je hudebním ředitelem Státní opery v Praze.

Milan Paľa již během studia na Konzervatoři J. L. Belly v Banské Bystrici a později na Univerzitě hudby a dramatického umění ve Vídni a JAMU v Brně získal řadu ocenění na mezinárodních soutěžích. V současnosti je Milan Paľa vyhledávaným interpretem při uvádění nových děl a pravidelným hostem významných festivalů soudobé hudby. Za nahrávku kompletní slovenské tvorby pro sólové housle získal Cenu ministra kultury SR, Cenu Frice Kavendy a Cenu Ľudovíta Rajtera. Za nahrávku slovenských houslových koncertů získal Cenu Nadace Tatra banky. Nahrál houslové sonáty J. Brahmsa, L. v. Beethovena, E. Suchoně a E. Griega, se Symfonickým orchestrem Slovenského

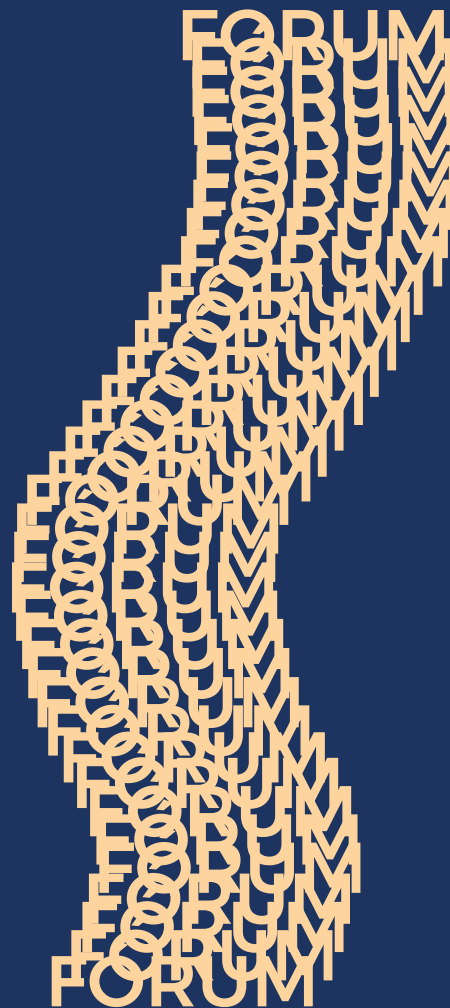
rozhlasu houslové koncerty A. Berga a K. Szymanowského.

Moravská filharmonie Olomouc patří k předním a nejstarším symfonickým orchestrům v České republice. Na jejím uměleckém vývoji se podílely významné osobnosti české i světové hudební scény. Za všechny jmenujme například dirigenty Otto Klemperera a Václava Neumanna, houslisty Josefa Suka a Gidona Kremera či violoncellistu Pierra Fourniera. MFO se věnuje především velkým tvůrcům světové hudby 19. a 20. století, propaguje však i soudobou českou a světovou hudební tvorbu, o čemž svědčí uvedení více než 250 novinek. Má bohatou diskografii a vystupuje na významných mezinárodních hudebních festivalech doma i v zahraničí. Sama pořádá festivaly Dvořákova Olomouc a Mezinárodní varhanní festival Olomouc.

Hudební fórum Hradec Králové 2018

Vybraná světová díla
v českých premiérách

Koncerty se světelným,
pohybovým a výtvarným designem

XIV. ročník festivalu
soudobé orchestrální hudby

www.hfhk.cz

22.11.2018

22/11

Pascal Dusapin

Aufgang
[Stoupání], koncert pro housle a orchestr (2011)

1. –
2. –
3. –

Objednávka Západoněmeckého rozhlasu, Nadace Orchestru románského Švýcarska, Festivalu Holland a Pařížské filharmonie s podporou Pierra Bergého Prem. 8. 3. 2013, Kolín n. R., Renaud Capuçon, Symfonický orchestr Západoněmeckého rozhlasu, Jukka-Pekka Saraste

— přestávka —

Einojuhani Rautavaara

Symfonie č. 7 – „Angel of Light“ [Anděl světla] (1994)

1. Tranquillo
2. Molto allegro
3. Come un sogno
4. Pesante

Objednávka Symfonického orchestru Bloomington Prem. 1995, Symfonický orchestr Bloomington

Nakladatel: Fennica Gehrman

Milan Palá housle
Moravská filharmonie Olomouc
Andreas Sebastian Weiser dirigent

Světelný design: **Jaromír Vlček**
Osvětlovací a vizuální technologie: **Petr Zima**

Ke složení houslového koncertu inspiroval **Pascala Dusapina** (*1955) dirigent Marek Janowski. Francouzský skladatel pracoval v roce 2008 dva měsíce na první větě, ale poté kompozici odložil. Ke skladbě se vrátil až díky zájmu virtuosa Renauda Capuçona. V lednu až říjnu 2011 dopsal první větu a přidal dvě další. Titul skladateli vytanul na mysli samovolně v průběhu práce. V německém slově Aufgang [výstup, stoupání] našel Dusapin vyjádření myšlenky pohybu – zdvihání, povstání z místa, resp. východu světla – související s historií vzniku díla a otevřením nové naděje na splnění zdánlivě nedosažitelné touhy po kompozici koncertantní formy. Podle skladatele bylo vše v podstatě temné, světlost musela být znovu vybojována. Světlo se tak stalo skrytým námětem koncertu. Podle Dusapina jde o metaforu. Při kompozici se může stát, že jsme skrže naší vlastní temnotu tak sklíčení, až se boj s hudebním materiálem promění v hledání nejmenšího zásvitu, nejnepatrnějšího záblesku světla. Na začátku koncertu jsou housle zcela nahoře a orchestr úplně dole. Jeden i druhý zpívá. Orchester je tmavý. Housle jsou sotva slyšet, jejich výraz je žalobný a jemný jako odlesky. Skladatel popsal tento prvotní obraz jako ranní úsvit a západ slunce probíhající současně. Koncert se zrodil ze zaměňování obojího skrze křehce narůstající proplétání, z přání postavit proti sobě protiklady a spojit je v jeden tok. Hnacímotorem díla se stalo směřování z temnoty k oslnění. K divokým rozkladům sólových houslí v druhé větě skladatel připsal v partituře poznámku: „jako pták, který chce uniknout ze své klece“, ve třetí žádá zuřivý a popuzený výraz a výslovně zmiňuje „nové trýznění“. Kdyby nebylo trápení, nebylo by ani štěstí, ani naděje, zní klíčová myšlenka Tarkovského filmu Stalker. Housle v Dusapinově koncertu jsou převaděčem svého druhu, přináší paprsek naděje i k němu pozdvihují.

Symfonií č. 7 – „Anděl světla“ (1994) navázal **Einojuhani Rautavaara** (1928–2016) na svá díla s andělskými tituly ze 70. let minulého století. Když bylo skladateli sedm nebo osm let, zjevovala se mu ve snu opakovaně obrovská, šedá, všemocná, tichá bytost, která se k němu chtěla přiblížit a stisknout ho v náručí. Skladatel se jako dítě bál, že její tato mocná přítomnost ochromí. Bojoval o život a tušil, že zápasí s andělem, až se probudil. Postava se vracela noc co noc a Einojuhani trávil dny v obavě z jejího návratu. Po mnoha takových zápasech nakonec noční návštěvy skončily, když se chlapec naučil vzdát se, vrhnout se do bytosti a stát se její součástí. Téma z dětství oživilo poté, co si skladatel v 70. letech minulého století přečetl Elegie z Duina Reinera Marii Rilkeho, které s ním od té doby zůstaly navždy. Rautavaaru zvláště oslovovaly verše první elegie: „Kdo, kdybych křičel, kdo by mě zaslechl z anděl-

Partneři festivalu

Ve spolupráci

Festival je připraven s podporou

Mediální partneři

